

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет – Дизайн середовища
Кафедра – Архітектури
Галузь знань – 19 «Архітектура та будівництво»
Спеціальність – 191 «Архітектура та містобудування»

Рівень вищої освіти – 1-й освітньо-професійний
Рік навчання – 2
Вид дисципліни – вибіркова
Семестри – 4

КОЛОРИСТИКА В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Семестр 4

(весняний, 2 курс, 2024 - 2025 н. р.)

Викладач	Ігнат'єва Наталія Вікторівна, доцент, PhD (канд. архітектури)
E-mail	ignatyeva.nataliya@ksada.org
Заняття	весняний семестр за розкладом
Консультації	за домовленістю, тел. +380506152261, Telegram
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8
Телефон	+ 38 (057) 706-02-46 (факультет Дизайну середовища, кафедра Архітектури)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронне листування у Telegram та в електронній пошті. Умови листування: 1) на початку листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни («Колористика в контексті світової культури»); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані: у Classroom – обов'язково; на ел. скриньку викладача: ignatyeva.nataliya@ksada.org; у месенджер Telegram, у групу, що створюється за дисципліною відповідно до поточного навчального року. Для додаткового опрацювання можливі індивідуальні консультації здобувача (тільки у робочі дні до 18:00) за попереднім зверненням у Telegram-чаті групи. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються в узгоджені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна посідає одне з важливих місць серед дисциплін підготовки бакалавра архітектури та є такою, що забезпечує світогляд архітектора. Дисципліна базується на вивченні курсів підготовки бакалавра «Історія і культура України», «Історія архітектури та містобудування», «Кольорознавство».

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Папір А3, акварель, гуаш, акрилові фарби, пензлі, графітні олівці, кольорові олівці, лінери, фломастери, пастель. Планшет 40 x 60. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, смартфон) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу «Колористика в контексті світової культури» – формування у студентів системних знань з традиційного колористичного середоутворення з урахуванням специфіки історико-культурних регіонів світу, зокрема України, в часовому просторі від виникнення первинних засобів середоутворення до сучасних етапів формування предметно-просторового середовища.

Основними завданнями курсу є:

1. Опанувати колористичний архітектурний спадок.
2. Дослідити принципи та фактори формування регіональних колористичних палітр предметно-просторового середовища.

3. Проаналізувати побудову структур регіональних колористичних палітр на різних етапах історичного розвитку, співвіднести її з законами колірної гармонії.

4. Дослідити принципи просторово-часового формування сучасного стану колористичного середоутворення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- принципи колористичного середоутворення в певному культурному контексті;
- принципи побудови структур регіональних колористичних палітр предметно-просторового середовища та фактори, що впливають на їх утворення;
- основні функції колористики в регіональному середоутворенні;
- фактори формування семантики колористичних образів в певних історико-культурних регіонах світу.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування колірного рішення предметно-просторового середовища в конкретній практиці з консервації, реставрації, реконструкції та в проектуванні об'єктів сучасної архітектури в певному культурному контексті;
- застосовувати універсальні закони теорії гармонії;
- застосовувати фахові інструменти та засоби щодо осмисленого використання принципів традиційної архітектурної поліхромії;
- грамотно відображати творчі задуми та створювати колористичні образи на високому професійному рівні за допомогою функцій та семантики кольору.

КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

Загальні компетентності:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.

СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК09. Здатність розробляти архітектурно-художні, функціональні, об'ємно-планувальні та конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проєктів.

СК15. Здатність до здійснення комп'ютерного моделювання, візуалізації, макетування і підготовки наочних ілюстративних матеріалів до архітектурно-містобудівних проєктів.

СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

Програмні результати навчання:

ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПР14. Обирати раціональні архітектурні рішення на основі аналізу ефективності конструктивних, інженерно-технічних систем, будівельних матеріалів і виробів, декоративно-оздоблювальних матеріалів.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

«Колористика в контексті світової культури» – одна з дисциплін професійної теоретичної та практичної підготовки, яка сприяє розвитку у студентів системного уявлення про функціонування загальних принципів колористичного формування предметно-просторового середовища у великих історико-культурних регіонах світу. Дисципліна вивчає закономірності колористичного середоутворення, що абсорбують гуманістичну спрямованість традиційної поліхромії архітектури, яка дозволяє уникнути уніфікованості, безликості середовища та візуальної пістрявості, що притаманні сучасній масовій культурі.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, дисципліна вивчається студентами 2-ого курсу (4 кредита ECTS, 120 годин: 24 години – лекційні заняття, 6 годин – практичні заняття, 90 годин – самостійна робота)

Тема	Години (лекції, практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
4 семестр				
Колористика в контексті світової культури				
Змістовий модуль 1. Історико-культурні особливості колористики етнічного середоутворення				
Тема 1. Колористика предметно-просторового середовища на ранніх історико-культурних етапах середоутворення	6	Дослідити фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, визначити основні функції колористики на ранніх історико-культурних етапах середоутворення	Робота з віртуальними навчальними матеріалами та з літературою	
Завдання 1. Етнічна поліхромія як культурний код	2	Опанувати закономірності побудови структур колористичних палітр та особливості функцій колористики етнічного предметно-просторового середовища, свідомо використовувати символічну колірну «мову» в середоутворенні	Ескіз плаката до архітектурного заходу (за вибором студентів) із використанням особливостей певної етнічної поліхромії	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування закономірностей структур колористичних палітр та особливостей функцій колористики етнічного предметно-просторового середовища
Тема 2. Колористика середньовічного предметно-просторового середовища	6	Дослідити фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, визначити основні функції колористики середньовічного середоутворення	Робота з віртуальними навчальними матеріалами та з літературою	
Завдання 2. Середньовічні колористичні палітри в творах монументального мистецтва	2	Опанувати закономірності структури колористичних палітр та особливості функцій колористики середньовічного предметно-просторового середовища	Ескіз фрески, мозаїки або вітража з використанням середньовічної поліхромії	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування закономірностей структур колористичних палітр та особливостей функцій колористики середньовічного предметно-просторового середовища
Всього у змістовому модулі:	16			
Змістовий модуль 2. Історико-культурні особливості колористики національного середоутворення				
Тема 3. Колористика національного предметно-просторового середовища. Колористичні палітри архітектурних стилів	6	Дослідити фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, визначити основні функції колористики національного середоутворення	Робота з віртуальними навчальними матеріалами та з літературою	

Тема 4. Сучасний стан колористики предметно-просторового середовища	6	Дослідити та проаналізувати сучасний стан колористики предметно-просторового середовища	Робота з віртуальними навчальними матеріалами та з літературою	
Завдання 3. Традиційні регіональні колористичні палітри в сучасній архітектурі (частина 1, частина 2)	2	Володіти прийомами та засобами використання в проєктній практиці закономірностей структур традиційних колористичних палітр та особливостей функцій традиційної колористики предметно-просторового середовища	Частина 1. Ескіз-ідея суперграфіки на об'єкті архітектури (за вибором викладача) з використанням традиційної поліхромії Частина 2. Кольорове зображення (вручну або за допомогою комп'ютерних засобів) суперграфіки на об'єкті архітектури з використанням традиційної поліхромії	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування прийомів та засобів використання традиційної поліхромії в сучасній архітектурі
Всього у змістовому модулі:	14			
Разом:	30			

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційна складова дисципліни «Колористика в контексті світової культури» на 2 курсі базується на відомих та доступних теоретичних працях з залученням великого візуального матеріалу. Особлива увага приділяється опрацюванню основних категорій і понять, професійній термінології. Дисципліна передбачає засвоєння здобувачами вищої архітектурної освіти значного масиву систематизованого матеріалу з історії архітектурної колористики. Дисципліна досліджує функціонування поліхромії регіонального середоутворення, розглядає колірні палітри, властиві етнічному та національному предметно-просторовому середовищу як диференціюючі ознаки, які визначають обличчя культури, своєрідність історичних епох та стилів.

В практичну складову для забезпечення послідовного підвищення професійної компетентності здобувачів вводяться завдання, що ускладнюються протягом семестру. Завдання дисципліни спрямовані на розвиток у здобувачів художньої культури та уяви, вміння користуватися властивостями кольору, законами кольорової гармонії, отриманими теоретичними знаннями щодо факторів формування та побудови структур колористичних палітр певних історико-культурних регіонів, здатності до оперативного реагування на запропоноване творче завдання.

Дисципліна спрямована на засвоєння здобувачами навичок створення колористики об'єктів сучасної архітектури, що відрізняються високою художньою образністю, неповторністю, грамотністю застосування кольору, необхідними для збереження гуманістичних спадкових традицій колористики та створення середовища, наповненого духовним змістом та національною своєрідністю.

Самостійна робота студентів організована таким чином: студенти отримують завдання, вивчають постанову проблеми, мету завдання, об'єкти зображення, здійснюють пошук додаткової візуальної інформації за завданнями дисципліни та її аналіз. Під час індивідуального консультування та обговорення у групі кожен здобувач визначається з композицією, кольоровою гамою, матеріалами та техніками, за допомогою яких він буде працювати.

Практичні заняття проводяться у формі колективної та індивідуальної бесід викладача зі здобувачами, які до кожного заняття готують власні матеріали за певною темою та стадією роботи.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи та виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі диф. заліку.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A++ 98–100	задовільно	64–74	D
			A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату), а також запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (виконання практичних завдань курсу) відбувається неодмінно в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

ПОЛІТИКА ЩОДО ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі прояву плагіату – копіювання чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно [положенню «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв»](https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf) <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>.

Корисні посилання: <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrainy/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>; <https://saiup.org.ua/novny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом весняного семестру 2024-2025 н. р.)

Дата	Тема	Вид Заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
4 семестр						
Змістовий модуль 1. Історико-культурні особливості колористики етнічного середоутворення						
<u>1-3 тиж-день</u>	Тема 1. Колористика предметно-просторового середовища на ранніх історико-культурних етапах середоутворення	лекційне	Фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, основні функції колористики на ранніх історико-культурних етапах середоутворення	<u>6</u>		Постановка завдання практичної частини
<u>4 тиж-</u>	Завдання 1. Етнічна поліхромія	практ	Ескіз плаката до архітектурного заходу	<u>2</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та

<u>день</u>	як культурний код		(за вибором студентів) із використанням особливостей певної етнічної поліхромії			індивідуальні консультації здобувачів.
<u>5-7</u> <u>тиж-</u> <u>день</u>	Тема 2. Колористика середньовічного предметно- просторового середовища	лекційне	Фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно- просторового середовища, основні функції колористики середньовічного середоутворення	<u>6</u>		Постановка завдання практичної частини
<u>8</u> <u>тиж-</u> <u>день</u>	Завдання 2. Середньовічні колористичні палітри в творах монументального мистецтва	практ	Ескіз фрески, мозаїки або вітража з використанням середньовічної поліхромії	<u>2</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів. Загальний перегляд та оцінювання змістового модулю
			У змістовому модулі:	<u>16</u>		<u>50 балів</u>
Змістовий модуль 2. Історико-культурні особливості колористики національного середоутворення						
<u>9-11</u> <u>тиж-</u> <u>день</u>	Тема 3. Колористика національного предметно- просторового середовища. Колористичні палітри архітектурних стилів	лекційне	Фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно- просторового середовища, основні функції колористики національного середоутворення	<u>6</u>		
<u>12-</u> <u>14</u> <u>тиж-</u> <u>день</u>	Тема 4. Сучасний стан колористики предметно- просторового середовища	лекційне	Ознаки сучасного стану колористики предметно- просторового середовища. Гуманізація середоутворення засобами колористики	<u>6</u>		Постановка завдання практичної частини
<u>15</u> <u>тиж-</u> <u>день</u>	Завдання 3. Традиційні регіональні колористичні палітри в сучасній архітектурі (частина 1, частина 2)	практ	Частина 1. Ескіз-ідея суперграфіки на об'єкті архітектури (за вибором викладача) з використанням традиційної поліхромії Частина 2. Кольорове зображення суперграфіки на об'єкті архітектури з використанням традиційної поліхромії	<u>2</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів. Загальний перегляд та оцінювання змістового модулю
			У змістовому модулі:	<u>14</u>		50 балів
			Разом:	<u>30</u>		100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
A	50	50	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали та приклади за темою завдання, аналіз зібраного матеріалу проведено логічно, системно та ґрунтовно. Робота виконана на високому зображувальному рівні.
A	48-49	48-49	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали за темою завдання. Робота виконана на високому зображувальному рівні.
A	45-47	45-47	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, подача матеріалу на високому зображувальному рівні.
B	41-44	41-44	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Робота виконана на високому зображувальному рівні, до роботи є незначні зауваження.

C	37-40	37-40	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання. Робота виконана на доброму зображувальному рівні, але здобувач зробив значні помилки.
D	32-36	32-36	Здобувач не в повному обсязі опанував матеріал завдання, робота виконана на задовільному зображувальному рівні із значними недоліками.
E	30-31	30-31	Здобувач в недостатньому обсязі опанував матеріал завдання, виконана робота має багато значних недоліків (невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
FX	17-29	17-29	Здобувач не опанував матеріал завдання. Робота не відповідає завданню. Пропуск рубіжного контролю.
F	1-16	1-16	Пропуск рубіжного контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ у 4-му семестрі

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Бали
1	2	3	4
4 семестр			
Модуль 1			
1	Завдання 1	Поточний контроль	0–20
	Завдання 2	Поточний контроль	0–30
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
Модуль 2			
2	Завдання 3 (1 частина)	Поточний контроль	0–20
	Завдання 3 (2 частина)	Поточний контроль	0–30
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за 4 семестр		Диф. залік	0–100

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за

- активність здобувача під час практичних занять (до 3 балів);
- перевиконня завдань з кількості та якості робіт (до 3 балів);
- виступ на конференції або публікація статті за темою дослідження в межах дисципліни (до 4 балів).

Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1 Блумквіст Г. Натхнення кольором. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
- 2 Лотошинська Н. Д., Івахів О.В. Теорія кольору та кольороутворення: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.
- 3 Печенюк Т. Кольорознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.
- 4 Прищенко С. Кольорознавство. К.: Кондор, 2018. 436 с.
- 5 Прокопович Т. Основи кольорознавства: навч. посіб. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. 124 с.
- 6 Топорков В.Г. Архітектурна колористика : навч. посіб. Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2022. 235 с.

Додаткова:

- 1 Ігнат'єва Н.В. Структура та функції колористики предметно-просторового середовища (регіональні особливості): дис. канд. арх.: 18.00.01/ ХДТУБА. Харків. 2002. 204 с.
- 2 Кравець В.Й. Колористичне формоутворення в архітектурі. Х.: «Вища школа», 1987. 132 с.
- 3 Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2019. 91 с.
- 4 Чернюшок О.В. Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Архітектурна колористика» студентами за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» денної форми навчання. Рівне: НУВГП, 2012. 28 с.
- 5 Gage J., Grovier K. Colour in Art.: Thames & Hudson, 2023. 232 p.

Інтернет-ресурси:

- 1 Бібліотека українських підручників: веб-сайт. URL: <http://pidruchniki.ws/>
- 2 Державна науково-технічна бібліотека України: веб-сайт. URL: <http://gntb.gov.ua/ua/>
- 3 Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
- 4 Національний художній музей України. URL: <https://namuseum.business.site/#gallery>